

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Radovana Suchánka a soudců Vojtěcha Šimíčka a Jiřího Zemánka (soudce zpravodaje) o ústavní stížnosti stěžovatele: **V. J.**, t. č. věznice, zastoupeného Mgr. Filipem Červenkou, advokátem, sídlem Mánesova 1374/53, Praha 2 – Vinohrady, proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 14. prosince 2020, sp. zn. 64 Nt 2319/2020, za účasti **Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích**, jako účastníka řízení, a **Krajského státního zastupitelství v Hradci Králové**, jako vedlejšího účastníka řízení, takto:

- I. Usnesením Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 14. prosince 2020, sp. zn. 64 Nt 2319/2020, bylo porušeno právo stěžovatele na soudní ochranu zaručené v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.**
- II. Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 14. prosince 2020, sp. zn. 64 Nt 2319/2020, se ruší.**

Odůvodnění:

I.

Skutkové okolnosti případu a obsah napadeného rozhodnutí

1. Ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“) a § 72 a násl. zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), se stěžovatel domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí s tvrzením, že jím bylo porušeno jeho ústavně zaručené právo zakotvené v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“).

2. Jak vyplývá z ústavní stížnosti a jejích příloh, stěžovatel byl rozsudkem Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“) ze dne 13. 3. 2020, č. j. 1 T 10/2019-2711, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 16. 7. 2020, sp. zn. 6 To 46/2020, uznán vinným zvláště závažným zločinem nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy podle § 283 odst. 1, 2 písm. a), odst. 3 písm. b), c) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen „tr. zákoník“). Stěžovateli byl uložen trest odnětí svobody v délce osmi let a šesti měsíců a trest vyhoštění na dobu neurčitou.

3. Stěžovatel podal dne 11. 10. 2020 žádost o upuštění od výkonu zbytku trestu odnětí svobody, kterou odůvodnil tím, že splnil zákonem stanovené formální podmínky (právní moc rozsudku, uložení trestu vyhoštění), ve výkonu trestu se chová řádně (stejně jako předtím ve výkonu vazby), plní veškerý program zacházení, přijal svůj trest a domnívá se, že již trest splnil svůj účel. Dále v žádosti odkazoval na další rodinné a sociální důvody, proč žádá o upuštění od výkonu zbytku trestu. Krajský soud rozhodl tak, že stěžovatelovu žádost s odkazem na § 327

odst. 1 písm. b) zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „tr. řád“), zamítl. Toto rozhodnutí krajského soudu obsahovalo pouze výrok a poučení o tom, že v souladu s § 136 odst. 3 tr. řádu písemné vyhotovení tohoto zjednodušeného usnesení neobsahuje odůvodnění. Uvedené rozhodnutí vydal senát krajského soudu v neveřejném zasedání, kterého stěžovatel nebyl účasten.

II.

Argumentace stěžovatele

4. Stěžovatel namítá, že napadeným usnesením bylo porušeno jeho právo na spravedlivý proces garantované čl. 36 Listiny, přičemž se ve své argumentaci opírá zejména o náleze ze dne 1. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 3302/18 (rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na <http://nalus.usoud.cz>), ve kterém Ústavní soud uvedl, že vznášeli-li žadatel relevantní argumenty odůvodňující upuštění od výkonu zbytku trestu za současného vyhoštění, soud se s nimi musí – byť stručně – vypořádat a žadateli své rozhodnutí sdělit. Stěžovatel dále uvedl, že nezná důvody postupu krajského soudu a nemůže tak z jeho rozhodnutí vyvodit žádné závěry stran případného podání nové žádosti, neboť neví, co by měl učinit pro to, aby mohla být jeho další žádost úspěšná.

III.

Vyjádření účastníků řízení

5. Ústavní soud zaslal ústavní stížnost účastníkům řízení k vyjádření. Krajský soud ve vyjádření uvedl, že odsouzený byl odsouzen za závažnou trestnou činnost k trestu odnětí svobody, z něhož dosud vykonal pouze 2 roky a 4 měsíce, konec trestu je stanoven na 16. 4. 2027. Odsouzený dle krajského soudu nedoložil své tvrzení o možnosti bydlení a zaměstnání v Srbsku, dále nepravdivě uvedl, že nemá styk s rodinou (neboť jsou v kontaktu přes videohovory), dále krajský soud uvedl, že stěžovatelovo prohlášení, že trest plně přijal, nekoresponduje s jeho postojem k trestné činnosti během výkonu trestu. Krajský soud dodal, že z uvedených důvodů krajský soud žádost odsouzeného zamítl, neboť důvody uvedené v žádosti odsouzeného shledal účelovými, obecnými, resp. irelevantními, postupoval podle § 136 odst. 3 tr. řádu a vyhotovil usnesení bez odůvodnění, neboť se jedná o vykonávací řízení a stížnost není proti usnesení přípustná. Vedlejší účastník řízení se k ústavní stížnosti nevyjádřil.

6. Ústavní soud zaslal vyjádření krajského soudu stěžovateli k replice. Stěžovatel k vyjádření krajského soudu uvedl, že je přesvědčen, že jeho argumenty, uvedené v žádosti o upuštění od výkonu zbytku trestu odnětí svobody, jsou relevantní – splňuje podmínku stanovenou v § 327 tr. řádu, tedy že mu byl udělen trest vyhoštění, a že uvedl závažné důvody týkající se jeho rodiny i zajištěného zázemí pro případ propuštění z výkonu trestu odnětí svobody a vyhoštění. Dodal, že je skutečností, že pokud by nebyl podal ústavní stížnost, nedozvěděl by se ani, v čem krajský soud spatřuje nedostatky, pro které nevyhověl jeho žádosti.

IV.

Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

7. Ústavní soud posoudil splnění procesních předpokladů řízení a dospěl k závěru, že ústavní stížnost byla podána včas, oprávněným stěžovatelem, jenž byl účastníkem řízení, v němž bylo vydáno napadené rozhodnutí a Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatel je zastoupen v souladu s požadavky kladenými § 30 odst. 1 zákona o Ústavním soudu.

V.

Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

8. Ústavní soud posoudil obsah ústavní stížnosti, napadeného rozhodnutí, vyžádaného spisu, vyjádření krajského soudu a repliky stěžovatele a dospěl k závěru, že ústavní stížnost je důvodná.

9. Ústavní soud úvodem připomíná, že jeho úkolem je ochrana ústavnosti, nikoliv „běžné“ zákonnosti (čl. 83 Ústavy). Ústavní soud není součástí soustavy obecných soudů a do jejich rozhodovací činnosti může zasáhnout jen tehdy, shledá-li současně porušení základního práva nebo svobody. V nyní posuzované věci takové porušení shledal, neboť obecný soud nijak neodůvodnil – a to ani písemně, ani ústně – proč byla stěžovatelova žádost zamítnuta.

10. Ústavní soud nejprve věnoval pozornost příslušné právní úpravě a shledal, že tr. řád umožňuje dle § 136 odst. 3 vyhotovit zjednodušené usnesení, které neobsahuje odůvodnění a v případě usnesení vyhotovovaného ve vykonávacím řízení tak může soud prvního stupně učinit i tehdy, není-li proti takovému usnesení přípustná stížnost. Toto ustanovení aplikoval krajský soud při vydání napadeného rozhodnutí v projednávané věci. Z § 327 tr. řádu, na který krajský soud dále odkazoval, pak plyne, že soud může upustit od výkonu trestu odnětí svobody nebo jeho zbytku, jestliže odsouzený byl nebo má být vydán do cizího státu nebo předán cizímu státu podle části páté hlavy druhé zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, nebo vyhoštěn, přičemž proti tomuto rozhodnutí není přípustná stížnost.

11. Stěžovatel nebyl přítomen rozhodování soudu, neboť krajský soud v jeho věci rozhodoval v neveřejném zasedání podle § 240 tr. řádu – ten stanoví, že v neveřejném zasedání rozhoduje soud tam, kde není zákonem předepsáno, že se rozhoduje v hlavním líčení, veřejném zasedání nebo vazebním zasedání. Podle § 242 tr. řádu se neveřejné zasedání koná za stálé přítomnosti všech členů senátu a zapisovatele. Jiné osoby jsou z účasti na neveřejném zasedání vyloučeny.

12. Při vyhotovování usnesení měl krajský soud možnost vydat zjednodušené usnesení s odůvodněním či bez něj, což umožňuje § 136 odst. 3 tr. řádu. Ústavní soud však uvádí, že nejde o pravidlo, podle kterého soudy mají postupovat bez výjimky; na to upozornil Ústavní soud v prakticky stejné věci již v nálezu sp. zn. II. ÚS 3302/18. V tomto nálezu se zdůrazňuje, že zákonem stanovená možnost neodůvodnit soudní rozhodnutí o upuštění od výkonu trestu odnětí svobody nebo jeho zbytku za současného vyhoštění podle § 327 odst. 1 písm. b) tr. řádu musí být z pohledu práva na soudní ochranu zaručeného v čl. 36 odst. 1 Listiny interpretována restriktivně; tuto možnost lze využít v případech, pokud je žadateli vyhověno, vznášeli-li žadatel irelevantní argumenty nebo je-li jeho podání opakované či neodůvodněné. Dále Ústavní soud v citovaném nálezu II. ÚS 3302/18 uvedl, že pokud žadatel vznášel relevantní argumenty odůvodňující upuštění od výkonu zbytku trestu za současného vyhoštění, soud se s nimi musí – byť stručně – vypořádat a žadateli své důvody, vedoucí k rozhodnutí, sdělit. V uvedeném nálezu Ústavní soud rovněž poukázal na skutečnost, že je-li soudu přiznána velmi široká diskrece, aniž by zákonodárce poskytl alespoň základní principy, kterými by se soud měl nechat vést při rozhodování podle § 327 odst. 1 písm. b) tr. řádu, je přinejmenším zvláštní, nemusí-li takové rozhodnutí být vždy odůvodněno a není proti němu přípustná stížnost. Dodal, že předmětná právní úprava tak vytváří široký prostor pro potenciální libovůli či nezákonný postup a není v plném souladu s principy právního státu. Ke shodným závěrům pak Ústavní soud dospěl v i nálezu sp. zn. III. ÚS 2912/20 ze dne 2. 2. 2021.

13. Zákonem stanovená možnost neodůvodnit soudní rozhodnutí o upuštění od výkonu trestu odnětí svobody nebo jeho zbytku za současného vyhoštění podle § 327 odst. 1 písm. b) tr. řádu

musí být z pohledu práva na soudní ochranu vykládána i v posuzované věci. Skutečnost, že stěžovateli nebyly ani ústně, ani písemně sděleny důvody zamítavého rozhodnutí o jeho žádosti o upuštění od výkonu zbytku trestu za současného vyhoštění, přestože uváděl relevantní důvody, vede Ústavní soud k závěru o nepřezkoumatelnosti rozhodnutí soudu a o porušení stěžovatelova práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny. K opačnému závěru by Ústavní soud mohl dospět, pokud by stěžovatel svou žádost o upuštění od výkonu zbytku trestu odnětí svobody vůbec neodůvodnil, opakovaně podával shodnou žádost, popřípadě pokud by uváděl důvody irelevantní – např. pokud by v žádosti pouze uvedl, že je za polovinou uloženého trestu, a proto podal žádost o upuštění od zbytku výkonu trestu odnětí svobody – tak tomu bylo v jiné věci, kterou Ústavní soud posuzoval pod sp. zn. II.ÚS 2817/20 a odmítl pro zjevnou neopodstatněnost. V usnesení sp. zn. II. ÚS 2817/20 ze dne 9. 2. 2021 Ústavní soud zdůraznil, že stěžovatel, který takto obecně svoji žádost odůvodnil, porušení svých ústavně zaručených práv neprokázal. K tomu Ústavní soud ve zmíněném usnesení zdůraznil, že mu nepřisluší argumentaci za navrhovatele dotvářet.

14. V posuzované věci však nešlo o žádost neodůvodněnou, o opakované podání či podání obsahující zcela nesouvisející argumenty. Stěžovatel se ve své žádosti opírá o tvrzení, že pro upuštění od výkonu zbytku trestu splnil zákonem stanovené formální podmínky, ve výkonu trestu se chová řádně (stejně jako předtím ve výkonu vazby), plní veškerý program zacházení, přijal svůj trest, domnívá se, že již trest splnil svůj účel a doplňuje další rodinné a sociální důvody pro upuštění od výkonu zbytku trestu odnětí svobody.

15. Krajský soud však jeho žádost zamítl a své rozhodnutí neodůvodnil, byť z vyjádření krajského soudu k ústavní stížnosti plyne, že krajský soud vzal při rozhodování v úvahu stěžovatelovy důvody uvedené v jeho žádosti, neztotožnil se však s nimi (např. hodnotí je jako nepravdivé, uvádí, co by stěžovatel měl doložit, apod.) a na základě této úvahy o stěžovatelově žádosti rozhodl. Takové rozhodnutí podle Ústavního soudu nenaplnuje požadavky na transparentnost a kontrolovatelnost soudních rozhodnutí a naopak poskytuje prostor libovůli v soudním rozhodování. Ústavní soud nehodlá na závěrech krajského soudu nic měnit, avšak připomíná, že uvedené důvody krajský soud do svého rozhodnutí neuvedl. Podstata projednávané věci neleží ve způsobu, jakým krajský soud hodnotí skutečnosti uvedené v žádosti stěžovatele, nýbrž v tom, že krajský soud stěžovateli své úvahy nesdělil v odůvodnění svého rozhodnutí. Uvedený postup má pro stěžovatele i důsledky v nejistotě, kdy se na soud dále obracet a např. i jaká změna chování by mohla pomoci úspěchu jeho případné další stížnosti.

16. Z uvedených důvodů dospěl Ústavní soud k závěru, že napadeným usnesením bylo porušeno základní právo stěžovatele na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny, a proto vyhověl ústavní stížnosti podle § 82 odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu napadené usnesení zrušil. Krajský soud bude muset nově rozhodnout o žádosti stěžovatele podle § 327 odst. 1 písm. b) tr. řádu a alespoň stručně odůvodnit své rozhodnutí.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 23. března 2021

Radovan Suchánek
předseda senátu